

Samhällsförvaltningen
Härnösands kommun
Att: Peter Norberg
peter.norberg@harnosand.se

Samrådsyttrande gällande ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för flytt av en del av Brånsån m.m., Härnösands kommun

Beskrivning av ärendet

En skriftlig samrådshandling om avgränsningssamråd för ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för en ny fiskväg i Brånsån, Härnösands kommun, lämnades in 2024-02-16 och kompletterades med en lista över berörda samrådsparter 2024-04-08.

Härnösands kommun avser att söka tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken för flytt av en del av Brånsån samt borttagning av vandringshinder och justeringar av åns geometri.

Kommunen bedömer att de planerade åtgärderna innebär betydande miljöpåverkan och samrådet utgör således ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. miljöbalken.

Länstyrelsens yttrande

Kulturmiljö

Ur kulturmiljösynpunkt finns inget att invända. Länstyrelsen kommer inte ställa krav på att den nya fiskvägen föregås av en arkeologisk utredning.

Artskydd

De skyddade arterna utter, vanlig groda och samt flodpärlmussla har rapporterats i området. Påverkan på dessa samt eventuellt ytterligare förekommande arter ska utredas i miljökonsekvensbeskrivning. Vid behov ska förslag på

försiktighetsåtgärder redovisas. Se även nedan under "Grunderna arbeten" samt "Behov av inventeringar".

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen emotser miljökonsekvensbeskrivningen enligt samrådsunderlagets intentioner gällande aspekter av påverkan på vattenstatus och uppfyllande av miljökvalitetsnormer för ytvattenförekomster.

Reglering m.m.

Vid tidpunkter när normalflöden och högvattenflöden råder uppstår inte problematiken med upprätthållandet av en minimitappning som det kan göra när vattenflödena avtar och blir låga. Det är därför viktigt att sökanden med hjälp av regleranordningar i faunapassagen kan hushålla med vattnet så att minimitappningen kan säkerställas under Öjesjöns regleringsamplituds hela register. I miljökonsekvensbeskrivningen bör det framgå hur minimitappningen via faunapassagen avses att fungera mellan +100,6 och +101,80 m.ö.h.

En lucka för reglering av vattenflödet i faunapassagen måste vara anpassad för fungerande vandringsbarhet och den bör aldrig stängas helt. Om åtgärder behöver göras i faunapassagen som kräver att man stänger vattenflödet bör detta hanteras av en annan avstängningsanordning som är utformad för just det syftet. Och sådana avstängningar får bara ske undantagsvis under kontrollerade former.

Sökanden bör ta fram ett kontrollprogram som hanterar själva driften av faunapassagen och i sin egenkontroll dokumentera regleringar och underhållsinsatser.

I miljökonsekvensbeskrivningen bör det framgå hur kontroll av minimitappningsflödets storlek genom faunapassage och nuvarande utskov ska ske, t.ex. avbördningstabell eller liknande. Det bör även beskrivas hur omlöpets funktion ska följas upp och utvärderas.

Thomsonöverfallet

Idag mäts och kontrolleras för minimiflödet i Brånsån med hjälp av ett Thomsonöverfall. Denna mätanordning utgör i sig ett vandringshinder och bör i samband med etableringen av ett omlöp tas bort.

I det framtida tillståndet kommer flödet behöva kontrolleras för i omlöpet och genom dammluckor. Av den tekniska beskrivningen framkommer att flödesmätning i omlöpet kan ske genom att mäta nivån i Öjesjön som tillsammans med en framtagna avbördningskurva (för intaget till omlöpet) ger uppgifter om flöden genom omlöp och vidare ned till Brånsån. Det är oklart om detta förslag även inkluderar en registrerande pegel vid dammen?

För den kommande ansökan bör det tydligt framgå hur vandringshindret i form av Thomsonöverfallet avses åtgärdas.

Optimering av förutsättningarna i och kring omlöpet

För att erhålla gynnsamma kantzoner och god beskuggning bör plantering av buskar och träd ingå i projektet. Det räcker inte att bara att så gräs. Det är viktigt med plantering av större växtlighet, speciellt Salix-arter.

Bottenstrukturen i omlöpet behöver utformas så att en heterogen miljö uppstår. Detta för att passa olika arter och olika storlekar på fisk. Detta inbegriper även djupare områden som fungerar som predationsrefuger för vandringsfisk. Det behöver beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Grumlande arbeten

Det står att grumlande arbeten undviks under perioden april-juni. Utöver detta ser länsstyrelsen behov av hänsyn även till perioder mitt i sommaren vid lågvattenstånd och hög vattentemperatur samt perioder under september-oktober under öringleken.

Att försöka få till en mer naturlig avrinning från Öjesjön är en positiv åtgärd för flodpärlmusslan. Vid själva grävarbetet kommer grumling att ske, vilket är oundvikligt speciellt när det är finkorniga jordar. Grumling är ogynnsamt för flodpärlmussla. Därför bör grumlingen om möjligt vara så liten som möjligt både när det gäller utsträckning i tiden samt mängd. Mest ogynnsamt för musslorna är grumling under perioder med högre vattentemperatur och lågt vattenstånd. Nedströms området finns ett parti i ån som till viss grad kommer att fungera som en sedimentationsbassäng.

Grumlande arbeten och tidsperioder för arbetena behöver utredas i miljökonsekvensbeskrivningen. Det behöver även utredas hur och var grumling ska mätas innan grävning (för att få referensvärden) samt under genomförandet av åtgärderna.

Vattenskydd

Dricksvattenproducenten arbetar med ett nytt vattenskydd avseende vattentäkten Bondsjön och Långsjön under 2024 enligt den nya vattentjänstplanen som inte är fastställd än. Arbetet utförs enligt 7 kap. miljöbalken. Långsjön utpekats som en reservvattentäkt. Det finns en vattendom i Långsjön och ett lokalt vattenskydd i Bondsjön.

Bondsjön-vattentäkten utgörs av ett råvattenintag beläget i Bondsjöns östra del samt en överföringsledning från Långsjön till Bondsjön. Vattentäkten har i nuvarande form varit i drift sedan 1961. Det har även anlagts en reservvattenledning igenom Bondsjön för att möjliggöra råvattenintag direkt i Långsjön. Långsjön är därmed reservvattentäkt för råvattenuttaget i Bondsjön.

Sökande bör belysa detta i miljökonsekvensbeskrivningen.

Jordbruksmark

Åtgärder planeras på jordbruksmark, vilket kommer innebära att jordbruksmark tas ur produktion. Detta behöver beaktas av domstolen enligt hushållningsreglerna i 3 kap. miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen behöver behandla att jordbruksmark tas ur produktion.

Behov av inventeringar

En naturvärdesinventering behöver utföras av kantzoner och diken som påverkas av de planerade åtgärderna. Om generella biotopskydd, t.ex. småvatten i jordbruksmark, berörs av de planerade åtgärderna ska en fördjupad inventering av biotopskydd utföras enligt standard.

Generellt biotopskydd

Småvatten i jordbruksmark omfattas av generellt biotopskydd.

Om dike i jordbruksmark berörs av de planerade åtgärderna behöver biotopskyddsvärdena beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Om det behövs dispens från biotopskyddsbestämmelserna anser länsstyrelsen att dispensen bör samprövas av domstolen.

Reservatsföreskrifter

Länsstyrelsen bedömer att det behövs dispens från föreskrifterna för Brånsåns naturreservat för att utföra åtgärderna, eftersom åtgärderna innebär grävning/schaktning, uppförande av en anläggning samt framförande av motordrivet fordon på annat än befintliga vägar för motorfordonstrafik.

Länsstyrelsen anser att dispens från reservatsföreskrifter bör samprövas av domstolen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Ulrika Prytz med miljöhandläggare Katarina Zeipel som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Malin Bartosch, Lars Engström, Raven Grandy-Rashap, Tove Lönnborg, Per Molin och Maria Sundberg medverkat.